

Emajlirtec

Izdaja Tovarna emajlirane posode vsako drugo soboto. Urejuje uredniški odbor: dr. Zupančič Franc, Emil Ježič, Metka Rozman, ing. Danilo Fajs in Vlado Smeh. Glavni in odgovorni urednik Vlado Smeh. Uredništvo Celje, telefon 39-21, interna št. 207. Rokopisov in slik ne vračamo. Časnik izhaja v nakladi 3300 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Tisk in klišaji CP »Celjski tiske« v Celju

LETO VII. — ŠTEV. 23

Celje, 23. novembra 1963

Glasilno delavskega kolektiva Tovarne emajlirane posode

Ob 20-letnici rojstva nove Jugoslavije

Teško je dojeti veličino največjega zgodovinskega dogodka v zgodovini naših narodov. Človek lahko le deloma opiše spomin na tedanje dni, spomine na junaški boj naših narodov za svoj obstoj, za svobodo, za človeka dostojno življenje, ki so ga izbojevali pod vodstvom Komunistične partije s tovarišem TITOM na čelu.

Ko se ozremo nazaj v našo bližnjo zgodovinsko preteklost, skoraj ne moremo verjeti, da je minulo že dvajset let od rojstva naše lepe domovine svobodnih delovnih ljudi, Socialistične federativne republike Jugoslavije. Toda čim bolj se bo 29. november 1943 odmikal v sivino zgodovine, tembolj bo za naše narode, za naša bodoča pokolenja žarel v vsem svojem sijaju.

V malem bosanskem mestecu Jajcu je bil sedež Vrhovnega štaba NOV in POJ, poleg tega pa je bil tu sedež Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije, sedež I. proletarskega korpusa, štaba X. divizije in drugih vojaških in političnih organizacij. V Jajcu so bile takrat tudi razne zavezniške misije. Življenje v mestu je bilo za takratne čase povsem normalno. Obratovala je mestna elektrarna, tiskarna, tovarna ferosila in klora, ki je proizvajala karbid za vojsko in okoliško vaško prebivalstvo, obratovala je tudi ozkotirna železnica Jajce—Donji Vakuf—Bugojna—Drvar. Malo mestece Jajce je bilo takrat povsem upravičena prestolnica nove Jugoslavije.

Vsak dan je v mesto prihajalo in odhajalo na stotine kurirjev, ki so odnašali in prinašali zaupna poročila. Po kurirskih in drugih poteh je bilo mesto Jajce povezano s celim teritorijem Jugoslavije.

V tem času je bila ustanovljena posebna komisija, ki je ves mesec november neutrudno delala na osnutkih predlogov, o katerih so pozneje razpravljali na II. zasedanju AVNOJ. V tej komisiji so bili tovariši Tito, Edvard Kardelj in Moša Pijade.

V Jajce so bili poklicani vsi delegati AVNOJ, ki so prihajali po nevarnih poteh iz vseh krajev Jugoslavije. Potovati so morali največ peš in preko ozemlja, katerega je zasedal sovražnik. Vsak delegat je bil oborožen, kar je nekaterim prišlo zelo prav, ker so se morali spotoma spopadati s sovražnikom. Najdaljšo pot so imeli delegati iz Črne gore, ki so prepeščili več kot 300 km preko gorskih grebenov in kanjonov. Delegati iz Hrvaške in Slovenije pa so se zbrali v Otočcu, od koder so skupaj krenili proti Jajcu. Nekaj časa so se vozili s tovornjaki, nakar so šli peš preko ozemlja, ki ga je zasedal sovražnik. Zadnji konec poti proti Jajcu pa so se vozili z vlakom.

V mesecu novembru so Jajce zelo pogosto bombardirala nemška letala. Nemci sicer niso točno vedeli — temveč bolj slutili — da je to mesto postalo pomemben kraj za jugoslovanske partizane. Člani vrhovnega štaba in prebivalstvo je našlo zatočišče pred bombardiranjem v zaklonišču tovarne. Nekoč je bomba ranila nekaj partizanov zaščitnega bataljona vrhovnega štaba. Enemu izmed njih je bila potrebna nujna pomoč. Zdravnik ga je takoj operiral kar v zaklonišču, medtem ko je tovariš Tito držal ranjenca za glavo in ga hrbtil, saj je bila operacija opravljena brez anestezije. V času operacije so zunaj v mestu še vedno padale bombe.

Kljub težkim pogojem življenja, ki ga je povzročalo sovražno bombardiranje, je v Jajcu vladalo živahno in delovno vzdušje. Ivo Lola Ribar se je takrat odpravljal, da odpotuje z letalom v Kairo kot izredni in opolnomočeni delegat vrhovnega štaba. Sreča pa mu ni bila naklonjena in je bil smrtno ranjen tik pred odhodom. Na dvorišču tovarne so neutrudno delali likovni umetniki. Slikar Djordje Andrejević-Kun je izdeloval veliko sliko, ki je upodabljala naš narodno osvobodilni boj. Slika je bila obešena pred vhodom Doma kulture, kjer je bilo zasedanje, ves čas zasedanja. Ta slikar je v tem času izdelal tudi idejne osnutke za naš prvi državni grb ter za prva odlikovanja: Narodnega heroja, Partizanske zvezde, Narodne osvoboditve ter Bratstva in enotnosti. Kipar Antun Avguštinčič pa je sklesal doprsni kip tovariša Tita, ki je bil postavljen v zborovalni dvorani AVNOJ.

Pred zasedanjem, dne 15. novembra 1943, je tovariš Moša Pijade zasnoval novinarsko agencijo TANJUG. Prvenstvena naloga te agencije je bila, da seznaní svet z zgodovinskimi zaključki AVNOJA.

Majhni, zelo majhni so drobci velike zgodovine, ki smo jih tu napisali. Nova Jugoslavija je izšla iz partizanskega boja. Ustvarilo jo je partizansko orožje in veliko hotenje našega ljudstva, ki je stoletja ječalo pod tujim jarmom in pod kapitalistično peto, ki so jo okusili tudi naši delavci v tovarni v času stare Jugoslavije in velike mačehe slovenskih narodov bivše Avstro Ogrske monarhije.

Z novo Jugoslavijo se je rodil in preoblikoval tudi nov človek, katerega interese in dostojanstvo postavlja naša nova Ustava na prvo mesto. Državljan naše Socialistične federativne republike Jugoslavije je človek sodobnega časa, ki s svojim delom ustvarja narodno bogastvo in prid sebi in skupnosti v interesu mednarodnega delavskega gibanja ter svetovnega miru.

Delegati na zasedanju AVNOJ. V prvi vrsti sedita Josip Broz-Tito in Josip Vidmar

Pripravimo se na 42-urni delovni teden

ČLOVEK JE ŽE PO NARAVI TAK, DA SE RAD OGIBA NAPOROM, KER JE PA ŽIVLJENJE BREZ PRIDOBIVANJA DOBRIN NEMOGOČE, SO LJUDJE ŠE DANES PRISILJENI DELATI, VSI TEŽIMO K TEMU, DA BI BILO DELO ČIM KRAJŠE, DA BI NAM OSTALO VEČ ČASA ZA NAŠE SVOBODNO UDEJSTVOVANJE. ENO OD MERIL ZA NAPREDEK ČLOVEŠTVA JE TUDI RAZMERJE MED DELOM, KI JE POTREBNO ČLOVEKU ZA PREŽIVLJANJE IN MED PROSTIM ČASOM.

Z razvojem proizvodnih sil se ustvarjajo pogoji za zmanjšanje potrebnega delovnega časa. Iz zgodovine vemo, da so nekoč prebili ljudje tudi po 18 ur na dan pri delu, da so lahko živeli. Danes si 12 urni delavnik že težko predstavljamo. V Marksovem Kapitalu lahko čitamo, da so bili tako dolgi delovni dnevi pred 200 leti praksa. Ampak pred 200 leti je bil delovni dan tako dolg ne zaradi nizkega razvoja proizvodnih sil, ampak zaradi brutalnega kapitalističnega izkoriščanja. Čeprav so bila proizvodna sredstva v primeri z današnjimi primitivnejša, so vseeno dajala v krajšem času toliko od sebe, da bi ljudje lahko živeli. Kapitalistični sistem pa ni dopuščal, da bi delavci delali manj časa. Ni se beril samo delavec za svoj obstoj, temveč tudi kapitalist v borbi z drugim kapitalistom. Zmagoval je tisti, ki je imel večje profite, več profita pa je dajal kapitalistu tisti delavec, ki je dalj časa delal v tovarni.

Danes prodira v svet avtomatizacija. Stroji s svojim delom izpodrivajo človeka. Nam se ni treba bati, da bi zaradi tega prišlo do brezposelnosti, ker stroji in tovarne niso last kapitalistov, da bi oni želi uspehe tehnike, ampak so naša last in čim bolj nas bodo nadomeščali pri delu, tem bolje za nas, kajti uspehi tehnike so pri nas v korist delovnemu človeku, ne pa samo enemu sloju ljudi.

V novi ustavi SFRJ (člen 37) je delovnim ljudem pri nas jamčen 42-urni delovni teden. Da lahko storimo ta korak — to ni želja

kakšnega posameznika — ampak je to pokazala analiza naših možnosti v gospodarstvu. Pogoji za ta prehod so v razvoju naše gospodarske moči in v razvoju delavskega samoupravljanja.

Z druge strani predstavlja prehod iz 48-urnega na 42-urni delovni teden za našo gospodarsko organizacijo novo politično in ekonomsko delo, nov organizacijski napor. Vsi ti naporji pa imajo za posledico višji življenjski standard, večje možnosti za izobraževanje, več možnosti za svobodno udejstvovanje posameznika. Ker smo zainteresirani za krajši

delovni teden, moramo vsi vedeti, da nam krajšega delovnega tedna ne bo kdo serviral na pladnju, marveč bo potrebno sinhronizirano delo vseh faktorjev v podjetju: samoupravnih organov, družbeno-političnih organizacij, strokovnih služb in celega kolektiva.

Proti koncu septembra je bila pri nas osnovna komisija za prehod na 42-urni delovni teden. Predsednik te komisije je tovariš Lesjak Albin, tajnik pa tovariš Bervar. Kako velika naloga je bila postavljena pred komisijo, vedo vsi članje te komisije. Delovni čas se s prehodom na 42-urni delovni teden zmanjša za 13 odstotkov. To pa pomeni, da bo treba v krajšem delovnem času več narediti, če hočemo imeti enak poslovni uspeh. Komisija je do zdaj v glavnem skušala odkriti vse rezerve, ki obstajajo v slabo koriščenem delovnem času, v stroških in v slabi organizaciji. Nadaljnje delo komisije bo izdelati analize in organizirati vse organe in ves kolektiv, da bomo lahko našli in izkoristili rezerve, ki jih imamo.

Delo je zelo obsežno, zato je prav, da ga sistematiziramo — da delamo plansko, ne pa vsak po svoje. Vse delo si lahko razdelimo na 3 činitelje:

- politično delo
- višja produktivnost
- večja ekonomičnost (zmanjšani stroški)

(Nadaljevanje na 2. strani)

GLOBUS

Po podatkih stalne konference mest in njenih raziskav je samo komaj tretjina vseh stanovanj v 60 mestih naše države — čigar prebivalstvo presega 20.000 ljudi — opremljenih s kopalnico. Od vseh jugoslovanskih mest prednjači Reka z 42 %, Beograd z 41,8 %, Ljubljana s 40,7 %, Zagreb z 38,9 % in Titograd s 37,6 % vseh stanovanj, ki so opremljene s kopalnicami. V merilu države je danes nekaj nad 2,3 milijone stanovanj, od katerih je 34,5 % stanovanj starih nad 45 let, 30 % nad 18 let in 35 % stanovanj je bilo zgrajenih v povojnem obdobju. Strokovnjaki ocenjujejo, da bo v prihodnje število boljše opremljenih stanovanj raslo hitreje — vzporedno z dvigom standarda.

Proizvodnja aluminija v svetu je leta 1962 prekorčila rekordno mejo 5 milijonov ton in s tem prvič v zgodovini preseгла letno proizvodnjo bakra. Porast v primerjavi z letom 1961 znaša kar 13,2 %. V novjšem času uporabljajo platinirani aluminij v obliki pločevine, na katero je valjan sloj nerjaveče pločevine, tudi za proizvodnjo sodobne kuhinjske posode. Pri tem je — razumljivo — sloj nerjaveče pločevine vselej v notranjosti posode

Po podatkih ekonomske komisije Združenih narodov je obseg svetovne trgovine leta 1961 porastel za 4,4 %, leta 1962 pa za 4,9 %. Ta dinamika jasno odraža počasni razvoj nacionalnih gospodarstev cele vrste nerazvitih dežel v svetu.

V Zahodni Evropi so začeli s proizvodnjo ognjeobojne keramične posode »Pyroflam«, ki je zaenkrat dražja kot sodobna emajlirana posoda na bazi emajla. To posodo izdelujejo po ameriških licencah.

Eden največjih elektro koncernov v svetu — holandsko podjetje Philips porabi za raziskave in razvojno dejavnost vseh svojih tovarn, pri čemer ostvarja 1500 milijonov dolarjev letne bruto proizvodnje.

V času od 19. do 27. oktobra 1963 se je vršil v Frankfurtu mednarodni specializirani sejem sanitarne tehnike in tehnike ogrevanja, ki daje impuls razvojnemu delu v industrijski proizvodnji tega področja. Razstavnici prostor je obsegal 70.000 m² in se ga je udeležilo 692 podjetij iz vse Evrope.

Potrošnja nerjavečega jekla v svetu hitro raste. ZIDA proizvajajo letno že 5 kg tega visokovrednega materiala na glavo prebivalstva. Vsako ameriško motorno vozilo — osebni avtomobil — vsebuje danes v povprečju že 15 kg nerjavečega jekla, ki ga uporabljajo predvsem za izdelavo branikov, ohišja hladilnikov, pokrovov kolesa, brisalce šip itd.

Nedavno je tudi nemška železarna in valjarna Siegerland v svojem pogonu v Eichenu prešla na proizvodnjo dekarburirane pločevine za direktno enkratno krovno emajliranje.

Pripravimo se na 42-urni teden

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vsak forum in vsak posameznik, ki se ukvarja s prehodom na 42-urni delovni teden, naj skuša iskati rezerve za skrajšan delovni teden po smernicah, ki so tu nakazane.

Politično delo: Važno vlogo ob pripravah na prehod na skrajšan delovni teden bo odigralo politično in splošno-družbeno izobraževalno delo v kolektivu. To se naj odvija preko sindikata, organizacije ZK, samoupravnih organov, mladinske organizacije in na sestankih vsega kolektiva. Politično delo lahko obsega naslednje probleme: pomen skrajšanega delovnega časa za posameznika, podjetje in družbo.

Skrajšan delovni čas se bo pozitivno odrazil v splošnem razvoju posameznika in njegovi psiho-fizični delovni sposobnosti. Posameznik je bolj kot podjetje in družba zainteresiran na krajšem delovnem času. Vendar le ob pogojih, da ima ob krajšem delovnem času enake ali ugodnejše delovne pogoje, enak ali višji osebni dohodek; da se obseg proizvodnje ne bo zmanjšal in da za to cene na trgu ne bodo hitreje rasle kot osebni dohodki.

Skrajšan delovni čas omogoča delavcem več prostega časa, ki ga lahko koristijo za učenje in strokovno izpopolnjevanje, za splošno izobrazbo, za počitek in zabavo, za družbeno-politično delo, za izvrševanje osebnih in družbenih obvez in podobno. Skrajšan delovni čas bo imel posebno ugoden učinek pri tistih, ki opravljajo težja dela. Razen tega je ugotovljeno, da je pri 8-urnem delovnem času delovni učinek najmanjši v prvi, sedmi in osmi delovni uri. Slab učinek v prvi delovni uri je posledica slabe priprave in organizacije dela, a slab učinek v sedmi in osmi uri je posledica velike psiho-fizične utrujenosti delavca. Efekt dela v zadnji uri je posebno nizek tam, kjer je delo težje in kjer se delavec bolj izčrpa.

V političnem delu v kolektivu je prav tako treba preanalizirati poslovne rezultate podjetja. Vendar bomo uspeli pri tem delu samo takrat, če bomo rezultate poslovanja prikazali v taki obliki in na tak način, da bodo delavci — udeleženci sestanka — razumeli, katere so tiste osnovne komponente, ki so prispevale k uspehu podjetja in katere so tiste, ki manjšajo uspeh podjetja.

Na takih sestankih je treba kolektivu prikazati probleme, ki bi jih bilo treba rešiti, če hočemo preiti na skrajšan delovni čas. Tako organizirani sestanki in otično delo bo pa izgubilo svoj smisel, če ne bodo tako organizirani, da bodo vključili ves kolek-

to za odpravo vseh elementov, ki zavirajo večji uspeh podjetja. Ni dovolj, da kolektiv samo ve, kje so vzroki za slabši uspeh podjetja, ampak bo potrebno pritegniti kolektiv k odstranjevanju neugodnih pogojev gospodarjenja in k iskanju novih ukrepov in oblik dela, ki omogočajo boljši us-

Višja produktivnost: Produktivnost merimo na več načinov. Eden teh načinov je število izdelanih kosov na 1 uro. Znanstveno je ugotovljeno, da produktivnost ni enaka v vseh osmih urah. Na dveh primerih bomo videli, kako je produktivnost v različnih urah različna. Če delavec naredi v osmih urah 100 odstotkov je v njih prikazana produktivnost po urah naslednja:

ure	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Skupaj
Odstotek učinka za lažje delo	3	12	17	20	18	13	10	7	100 %
Odstotek učinka za težje delo	10	10	18	24	22	10	4	2	100 %

Če bi delavec delal enakomerno, bi vsako uro moral narediti 21,5 odstotka od vseh 100%. Če bi v krajšem delovnem tednu delali vsak dan samo 7 ur, bi imeli manj težav, če bi hoteli v tednu enako narediti kot pri osemurnem delavniku. Odpadla bi osma ura, ki je nizko produktivna. So pa spet drugi razlogi, ki govorijo v prid osemurnem delavnemu dnevu, pa bi bile tri sobote dela proste, vsako četrto soboto bi pa delali. Razlogi, ki govorijo za prosto soboto so prometne zveze, kontinuirana proizvodnja, prihranek na režiji v prosti soboti itd.

Produktivnost lahko merimo tudi s časom, ki je potreben za enoto proizvoda. Če pri nas gledamo, kakšen je odnos med celim razpoložljivim časom in efektivnim delovnim časom vidimo, da je razlika občutna. Koeficient med delovnimi urami in plačanimi urami znaša pri nas v prvih devetih mesecih 0,83%. To se pravi, da je od 100 plačanih ur bilo samo 83 delovnih. Pri iskanju rezerv za dvig produktivnosti je treba najprej odkriti, zakaj prihaja do občutne razlike med efektivnimi urami in vsemi razpoložljivimi urami, potem pa ukrepati, da odpravimo slabo izkoriščen razpoložljiv delovni čas.

Ko iščemo rezerve v slabo koriščenem času, je najbolje, da uberemo naslednje pot:

- delovna disciplina (izostanki z dela, zakasnitve, razlogi zakasnitve, odnos do dela, poškodbe, zapuščenje delovnega prostora med delovnim časom, predčasno zapuščenje dela itd.);
- nadurno delo je treba analizirati tako, da se pokaže ekonomsko upravičeno; na katerih delovnih mestih se največ pojav-

tiv v aktivno in organizirano delo in kateri so razlogi za uveljavljanje nadurnega dela;

c) ostale izgube, kot na primer daljši odmor, sestanki samoupravnih organov med delovnim časom, sestanki sindikata in drugih družbeno-političnih organizacij, sestanki komisij itd.

Razlogi za nezadostno izkoriščanje delovnega časa so lahko objektivnega ali subjektivnega značaja. Analiza navedenih činiteljev bo pokazala, zakaj prihaja do slabega koriščenja razpoložljivega delovnega časa.

Analiza nadurnega dela bo pokazala upravičenost in učinkovitost nadurnega dela. Dogaaja se, kot je ponekod običaj — da se nadur-

no delo pojavlja zaradi drugačne porazdelitve osebnih dohodkov, na. Ljudje čutijo, da razmerja in kot to predvideva analitična ocen-analitične ocene niso v skladu s težo in zahtevnostjo delovnih mest, zato pa prihaja do korigiranja takih slabosti z nadurami. Ampak na ta način prihaja do subjektivnih vplivov pri formiranju osebnih dohodkov in to ni prav.

Pri analizi ostalih izgub delovnega časa bomo prišli do marsikaterih ugotovitev, ki jih trenutno morda niti ne čutimo. V navadi je, da so mnogi sestanki med delovnim časom. Člani teh organov so običajno najboljše delavci ali vodje. Njihova odsotnost z delovnega mesta se ne pozna samo pri tem, da je njihovo delo v zaostanku, temveč manjka stimulans vsej grupi. Če manjka vodja se to hitro pozna pri delovni disciplini in v ritmu proizvodnje, vse to se pa odraža v slabšem koriščenju delovnega časa.

Vse to, kar je do zdaj povedane-ga o nezadostnem koriščenju delovnega časa, se nanaša v glavnem na osebnost samega delavca. So pa tudi take vrste slabo izkoriščenega delovnega časa, na ka-

UO JE RAZPRAVLJAL O SPREMENJENEM PLANU ZA LETO 1964

Osnutek proizvodnega plana za leto 1964 je obravnavala skupščina podjetja že v septembru. Takrat je bil osnutek osvojen samo načelno, strokovne službe pa so bile zadolžene, da osnutek predelajo glede na 42-urni delovni teden, na katerega nameravamo preiti v prihodnjem letu.

Spremenjeni osnutek plana je bil predložen upravnemu odboru na seji dne 15. novembra. Celoten plan je nižji za ca. 2%, po

skupinah pa je znižana emajlirana posoda in odpreski, zvišane pa so usluge, predvsem emajlirane, med katerimi so tudi fassadne plošče. Poleg tega je težišče plana na izdelkih, za katere ni potrebno mnogo delovnih ur.

UO je osnutek osvoil in predlaga skupščini potrditev. Med razpravo pa je bil iznešen predlog, katerega je vredno upoštevati. Predlagatelj pravi, da bi morali vzporedno s planom za prihodnje leto obravnavati tudi plan delovne sile, potrebe po novih strojih in napravah za izvršitev plana in dohodek, ki ga bomo dosegli s planom. Najbolje bi bilo, pravi predlagatelj, da bi bilo izdelanih več variant, izmed katerih bi se samoupravni organi odločili za najugodnejšo.

Dokončno bo o planu odločala skupščina.

PRISTOP V ZDRUŽENJE

Iniciativni odbor združenja emajlircev Jugoslavije je predložil upravnemu odboru predlog za pristop v združenje. Upravni odbor je predlog obravnaval na seji

dne 16. 11. 1963 in sklenil, da pristopi podjetje v združenje emajlircev Jugoslavije in predlaga, da bi bil sedež tega združenja v Celju.

Upravni odbor zahteva red v vratarških ložah

Na eni zadnjih sej so člani upravnega odbora zahtevali, da se uredi vprašanje organizacije zavarovanja podjetja s posebnim pravilnikom kot to zahtevajo zakonski predpisi. Ta pravilnik je bil na dnevnem redu zadnje seje upravnega odbora. V zvezi s tem so zanimive pripombe članov upravnega odbora o dobrem in nemotenem poslovanju vratarjev.

Vsekakor je ugotovitev, da je vratarška služba zaupnega značaja in da jo opravljajo lahko le osebe, ki imajo primerno sposobnost, pravilno in značilno za opravljanje vratarške službe. Vratar, ki vrši vratarško službo, bi moral poznati del internih predpisov, ki se nanašajo na varnost podjetja in vsak vratar, ki nastopi službo bi moral biti izprašan.

Če se včasih mimogrede ozremo v naše vratarnice, vidimo čestokrat skupine ljudi, ki stoje ali sede v prostorih vratarnice in ki nimajo ničesar skupnega z vratarško službo. Posledica tega je,

da vratar ne more osredotočiti svoje pozornosti na opravljanje službe, ker je moten. V navodilih, ki jih je napisala uprava leta 1959 je napisano, da se v vratarnici ne sme zadrževati nihče razen službujočega vratarja ali oseb, ki jim je to posebej dovoljeno od uprave. Ta navodila so sicer zastarela, vendar bi morala biti izvajana, ker jih doslej še ni nihče preklical. Tistim pa, ki iščejo zatočišče bodisi med službenim ali neslužbenim časom v vratarnicah svetujemo, naj tega ne delajo in naj ne bodo izjema med tolikimi člani kolektiva. To velja tudi za telefonsko centralo. Telefonist potrebuje mir in zbranost ter ni na mestu, če ga pri njegovem delu kdo moti in ovira.

Ljudje smo večidel tako razpoloženi, da vidimo napake drugih, svoje pa prezremo. Tako kaj hitro opazimo napake, ki jih delajo vratarji bodisi zaradi tega, ker niso poučeni, ali pa zaradi tega, ker so kakorkoli ovirani pri svo-

jem delu. Naš red zahteva, da vsakdo, ki zapusti med službenim časom tovarno ali upravno poslopje, mora vratarju pokazati predpisano propustnico. Nekateri tovariši in tovarišice pa tega ne upoštevajo in se čestokrat prerekajo s službujočim vratarjem. s čimer onemogočajo pravilno opravljanje njegovega posla. Vsekakor bomo morali kot upravljalci pri teh stvareh zaostriži red, ki bo predpisan z novim pravilnikom o zavarovanju podjetja. Pogoj za izvrševanje naših internih predpisov pa je, da jih zavestno upoštevamo in izvajamo.

iz ekonomskih enot

Mesečni izračun poslovanja EE

LEPA GESTA

Ekonomski enota 2 predlaga upravnemu odboru uzakonitev obstoječega mesečnega finančnega obračuna poslovanja po ekonomskih enotah. Pravijo, da so bile ekonomske enote ustanovljene leta 1961 in se je takrat začelo obračunavati po novem načinu. Postopek za novi obračun pa, da takrat ni bil točno določen. Osnovne principe da so postavljali strokovni kolegij in samoupravni organi sproti, zaradi česar so se pojavile marsikateri nejasnosti. Tako se je izoblikoval obstoječi postopek za izračun efekta za mesečno poslovanje ekonomske enote, da pa ta postopek ni nikjer zapisan in uzakonjen. Zaradi navedenega se pojavljajo neljube situacije, ko posamezniki vpisujejo in spodbijajo nekatere postavke izračuna. Vse to, pravijo, slabo vpliva na medsebojne odnose, še posebej pa ustvarja nejevoljo v ekonomski enoti.

Predlagajo upravnemu odboru, naj postopek za navedeni izračun uzakoni.

Ko smo v zvezi s tem nekoliko pobrskali po določilih pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, smo našli na člen 14, ki glasi:

»Gospodarski učinek posamezne ekonomske enote se mesečno oziroma tromesečno izračuna tako, da se ugotovijo:

— priznani osebni dohodki za doseženo proizvodnjo oziroma realizacijo;

— vrednostni prihranki oziroma prekoračitve materialnih stroškov;

— vrednostni prihranki oziroma prekoračitve režijskih stroškov;

— vrednostni prihranki oziroma prekoračitve amortizacije zaradi boljše ali slabše izrabe strojev«.

Način izračuna gospodarskega učinka posamezne ekonomske enote je natančneje opisan v členu 15 in 33.

Pa pogledajmo kaj pravi člen 15 pravilnika o delitvi osebnih dohodkov:

»Priznani osebni dohodki ter prihranki, oziroma prekoračitve izdatkov za osebne dohodke v proizvodni ekonomski enoti se izračunajo tako, da se:

a) pri doseženi proizvodnji ugotovi razpoložljiv znesek osebnih dohodkov na podlagi normativnih cenikov;

b) ugotovijo dejansko obračunani individualni zasluzki po učinku in času v ekonomski eno-

ti, ki so vkalkulirani po ceniku.

Razlika med točko a) in b) tega člena je prihranek oziroma prekoračitev izdatkov za osebne dohodke posamezne proizvodne ekonomske enote.

Normativni cenik naveden v točki a) tega člena se izračuna na podlagi potrebnega časa za posačunske osnove delovnega mesta po analitični oceni ter določi za enoto proizvoda«.

Člen 33 pravilnika o delitvi osebnih dohodkov pa pravi med drugim:

»Normativni ceniki za ugotavljanje osebnih dohodkov pri doseženi proizvodnji oziroma realizaciji, navedeni v členu 15, 21 in 26 tega pravilnika, so posebna priloga tega pravilnika. Pri določanju norm in normativnih cenikov za ugotavljanje osebnih dohodkov morajo pristojni organi upoštevati spremembo tehnolo-

škega procesa zaradi rekonstrukcije podjetja in osvojenih racionalizacij.

Cenike, navedene v tem pravilniku, potrjuje upravni odbor.

Iz tega je razvidno, da je obstoječi finančni obračun sicer uzakonjen, da pa gre predvsem za tehnični postopek pri tem izračunu na podlagi določenih pravilnika o delitvi osebnega in čistega dohodka.

Vsekakor pa je zahteva po sistematičnem in pravilnem tehničnem obračunu, ki je skladen z določili pravilnikov o delitvi čistega in osebnega dohodka upravičena in vsekakor ne bo odveč, če se ta tehnični postopek predpiše.

Glede tega predloga pa bomo videli, kakšno stališče bo zavzel upravni odbor, ki se je že pred tem predlogom za ta postopek zanimal.

Presegli so operativni plan za mesec oktober

V EKONOMSKI ENOTI 3 SO RAZPRAVLJALI O DELOVNIH USPEHIH IN UGOTOVILI, DA SO PLAN ZA MESEČ OKTOBER PRESEGLI ZA 2%, FINANČNO SO PRESEGLI MESEČNI PLAN ZA 24%. PREDLAGAJO, DA SE PRESEZEK NJIHOVE EKONOMSKE ENOTE DELI NA CELOKUPEN ZASLUŽEK, PRI ČEMER NAJ SE ODŠTEJE POSEBEN DODATEK ZA KRUH IN HRANARINO. PREDLOG SO DOSTAVILI DIREKTORJU RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA, DA PREGLEDA OBRAČUN IN GA DA V POTRDIŠTEV UPRAVNEMU ODBORU.

Zbor proizvajalcev v izdelovalnici jeklenih kotlov je sklenil, da povišajo obračunske postavke v okviru analitske ocene delovnih mest 14 tovarišem, urebili so pa še obračunske postavke v okviru analitske ocene delovnih mest enajstim delavcem.

Imenovali so posebno komisijo, ki je proučila operacije pri kolesih in predlagala reguliranje norm tako, da se pri operacijah, ki so lažje za preseganje, nekaj odvzame in doda operacijam, ki jih težje presegajo.

Sklenili so, da se delovno mesto elektrovarilec tlačnih preizkusnih posod grupira v dve skupini tako, da se od sedanjih 21 delavcev tega delovnega mesta 11 grupira v drugo skupino z večjo obračunsko postavko. Sedaj namreč vari ta skupina elektrovarilec kotle za centralno kurjavo in zunanje dele do preizkusa, pri preizkusu pa često ugotove, da notranji deli niso povsem kvalitetno varjeni in je treba zaradi tega kotel

V ekonomski enoti 4 so se spomnili tudi prvega mojstra pocinkovalnice tov. Martina HUNSKI, ki je pred kratkim obhajal svoj 80. rojstni dan in ki je delal v pocinkovalnici od leta 1923 do upokojitve. Obiskal ga je vodja ekonomske enote tov. Milanez Evgen in mu v ime nu delavcev svoje ekonomske enote čestital k visokemu jubileju.

V tej ekonomski enoti imajo težave, ker pokositarna ne obratuje s polno zmogljivostjo.

Plan proizvodnje za mesec oktober so presegli, kar štejejo kot uspeh navzlic težavam.

V stari lužilnici so potrebne nove kadi, ker so sedanje dotrajane. Uničena so tla v novi lužilnici, ki so prekrita s polivinilno prevlečko. Tu in tam pride kislina do cementa, ki ga razjeda.

ponovno razrezati in ponovno variti. S predlagano spremembo pa bi se kvaliteta popravila, ker bo druga skupina izkušenih varilcev z dolgoletno prakso varila samo notranje dele.

Vsoto 11.810.000 din, ki jo predvidevajo za zaščito pri delu, so sorazmerno razdelili na osebno zaščito, higiensko zaščito, okrepčila in delovno varnost. Povprečna letna vsota na posameznika bi znašala 71.000 din in so mnenja, da to zadostuje.

Prve kadi nove lužilnice, ki so bile zaščitene samo z barvo, so razen ene že uničene.

V delu je druga polovica lužilnice, v kateri bodo tla asfaltirana, kadi pa bodo prevlečene s polivinilom. Upajo, da bo to kmalu urejeno.

V pocinkovalnici jim primanjkuje uslug predvsem zaradi tega, ker podjetje TIKI iz Ljubljane ne dobi določenih delov za boilerje od tovarne TAM v Mariboru, s katero je v kooperaciji.

Močno jih tudi ovira sedanji transport iz pocinkovalnice v skladišče gotovih izdelkov. Transporta, pravijo, ne bo moč prej izboljšati, dokler ne dobijo električnega vozička.

Precej sitnosti, tako pravijo, jim povzroča kontrola, ki zavrača mnogo izdelkov, ker so stranke glede kvalitete čedalje bolj zahtevne.

Težave imajo s tovariši, ki so zaposleni pri ravnanju posode in pri dovažanju. Ti namreč čestokrat kršijo interne predpise v zvezi higiensko tehnične varnosti pri delu, ker nočejo nositi predpisanih ščitnikov. Te tovariše tudi mi obsojamo, ker nočejo dobro sami sebi kljub izkušnjam pri nesrečah, ki so se pripetile, ko delavci niso hoteli nositi zaščitnih sredstev. Upamo, da v prihodnje ne bo potrebno zaradi tega objaviti njihova imena, ker se bodo nedvomno podredili zahtevam HTV sebi in podjetju v korist.

Problemi v ekonomski enoti 6

V ekonomski enoti 6 nastajajo resni problemi zaradi povečane proizvodnje frit, ki obstajajo v tem, da zahteva sedanji način polnjenja, mnogo manualnega dela, kar seveda ovira hitrejšo in cenejšo proizvodnjo.

Sami pravijo, da se s tem problemom sicer ukvarjajo, vendar doslej še niso našli ustrezne rešitve. Tako pravi vodja te ekonomske enote, tovariš Končan Konrad.

S povečano proizvodnjo frit nastaja tudi vprašanje vskladiščenja istih, ker so dosedanji prostori premajhni. Pri tem, pravi tovariš Končan, nas tarejo skrbi, kako bo v bodoče. Pri tem, kar je sedaj, ne bo mogoče dolgo vzdržati in bo potrebno, da se glede prostora za skladiščenje nekaj ukrene.

Problematično je tudi vprašanje sušilnice frit, ki naj bi bila napravljena v redu, tako da bi se frite hitro in nemoteno sušile. So primeri, da se frite sušijo po več ur v sušilnici, pa še niso suhe kot bi morale biti. Ker je čas topljenja emajlne mešanice krajši kot pa sušenja frit, je razumljivo, da s sušenjem ne dohajajo proizvodnje, zaradi česar je treba ta problem hitro rešiti.

Če vzamemo dejstvo, da morajo biti frite izdelane kvalitetno, ker je od tega odvisna nadaljnja kvaliteta emajliranih izdelkov, je nakazano vprašanje, koliko nujnejše, da ga moramo čimprej rešiti.

Marsikdaj se pripeti človeku nesreča zaradi neprevidnosti in čeprav je taka nesreča lažje narave, ni prijetna za človeka samega, niti za podjetje, ker ohromi njegovo delovno sposobnost. Oglejmo si sedaj nesreče, ki so se pripetile posameznikom v mesecu oktobru.

Franc Okrožnik je dne 2. 10. 1963 pri prevažanju zadel z vozičkom v pokonci postavljeno mizo, ki mu je padla na nogo in ga lažje poškodovala.

Mira Corič je 25. 9. 1963 stopila na odpadke pločevine in se lažje urezala v nogo.

Albina Orehovec se je dne 1. 10. 1963 pri obrezovanju in robljenju posode udarila v kolut in si poškodovala prst.

Anton Žičkar je dne 8. 10. 1963 po neprevidnosti padel po stopnicah in si poškodoval nogo.

Franc Bezovšek se je dne 3. 10. 1963 pri vpenjanju orodja zboldel na konici pločevine v roko skozi zaščitne rokavice.

Srečko Malin je dne 30. 9. 1963 prevažal material, pri čemer mu je sod padel na roko in mu poškodoval prst.

Ljubomir Pešut se je dne 9.

10. 1963 udaril v prst, ker mu je pri brušenju orodja spodrsnilo.

Ivan Zagmajster se je dne 13. 10. 1963 opeknel po nogi pri čiščenju kotla. Stopil je tako neprevidno, da je pomočil nogo v salmijak.

Angela Zavšek se je dne 14.

Jože Martinič je dne 19. 10. razkladal plošče s kamiona, pri čemer ni dovolj pazil in je padel nanj zabojev ter ga poškodoval.

Jože Štrejner se je dne 21. 10. 1963 poškodoval na prstu desne roke, ko je prelagal diske.

Stanko Gajšek se je dne 10. 10. 1963 urezal v roko pri prelaganju pločevine, ker ni pravilno postavil člena radiatorja in mu je ta padel na roko.

Angela Košec je dne 29. 10. 1963, ko se je peljala na delo, zavezila s kolesom v plot, padla in se lažje poškodovala.

Anton Ahtik se je dne 25. 10. 1963 pri prevozu plošč urezal, ker je zaradi neravnih tal plošča zdrknila iz voza in mu padla na roko.

BODITE PREVIDNI

10. 1963 urezal v nos pri zlaganju loncev iz transportnega vozička.

Jože Koželj je dne 9. 10. 1963 dobil udarec v križ. Udarilo ga je dvigalo pri prenašanju plošč, ko se je zamajalo.

Fani Forštner se je dne 12. 10. 1963 urezala v nogo s pločevino, ki je bila na prehodu. Ivan Centrih se je dne 11.

10. 1963 urezala v nogo, ko je luknjala pralnice. Urez je dobila skozi zaščitne rokavice.

Hilda Fidler je dne 16. 10. 1963 na poti v službo padla s kolesom in si poškodovala nogo v kolenu.

Bogomir Frišek je dne 17. 10. 1963 padel s stopnic vlaka, pri čemer si je poškodoval roko v rami.

Zakaj so serije za izvoz posode majhne

RAZPRAVE O MAJHNIH SERIJAH PRI IZVOZU EMAJLIRANE POSODE SO STARE PRAV TOLIKO KOT JE STAR IZVOZ PODJETJA. RAZLOGI SO VSE, KAKOR TEHTNI, NASTELI IN OBRAZLOŽILI BI NEKAJ NAJVAŽNEJSIH:

1. Naš celotni predvojni in povojni izvoz je orientiran na tržišča, ki imajo sorazmerno majhno kupno moč. Ta majhna kupna moč izhaja iz majhnega števila prebivalstva, precej nizkega življenjskega standarda, širokih ljudskih množic in navadah, da kupujejo zelo nizko kvaliteto in poceni blago.

2. Vzrok majhnim serijam je seveda tudi zelo razdrobljena detajlistična in tudi grosistična trgovina v državah, kamor izvažamo našo posodo. To je posledica več ali manj svobodne trgovine v teh državah, kjer ima praktično vsak trgovec pravico uvažati in torej uvozna trgovina ni koncentrirana na enega ali pa nekoliko uvoznikov. To pomeni, da je organizacija trgovine in sistem distribucije blaga do direktnih potrošnikov precej razdrobljen in zdaleč ne toliko skoncentriran, le preko majhnega števila velikih grosistov kot je to primer pri nas.

3. Če sama razdrobljenost in dekoncentriranost trgovine nam pove, da so vsi trgovci, ki sami sebe imenujejo uvozniki in grosisti, za naše pojme zelo

teli vsaj v celoti zadržati isti nivo izvoza po količini in vrednosti. Direktna posledica tega pa je seveda nadaljnji pritisk kupcev za čim manjše serije zaradi hitrejšega obračanja njihovega kapitala.

Podjetje lahko dosežani obseg izvoza emajlirane posode ohrani samo na ta način, da s svojim izvozom zalaga potrebe preostalih malih tržišč, ki nimajo lokalne industrije. Zaradi geografske razprostranjenosti teh še interesantnih tržišč in njihovih zelo heterogenih navad v pripravljanju in izboru hrane, se zato oblike, barve in dekoracija posode ne ujemajo in podjetje je prisiljeno, da izdeluje za izvoz zelo širok sortiment blaga v številnih različnih zunanjih izvedbah.

8. Inozemski kupci uspevajo, da držijo minimalne serije na tako nizkem nivoju še na drug način. Zaradi racionalnosti svojega poslovanja želijo nabavljati emajlirano posodo praviloma samo od enega dobavitelja. Ker pri dobavitelju in tudi pri nas naročajo nekoliko artiklov v večjih količinah, zahtevajo da

jim dobavljamo tudi ostali sortiment našega blaga v minimalnih serijah. Zato nismo v situaciji, da jim to zahtevno odbijemo, ker bi se v tem slučaju tudi za proizvode, ki jih kupujejo v večjih količinah, obrnili na drugega dobavitelja.

Vsi navedeni razlogi nam povedo, zakaj nimamo možnosti v večji meri vplivati na doseganje večjih serij pri proizvodnji emajlirane posode za izvoz. Te težave vplivajo na proizvodnjo in tehnološki proces in tudi na ogromno administrativno delo, ki ga moramo opraviti predno realiziramo en sam izvozni zaključek. V tem pogledu sta si proizvodnja in izvozni oddelek docela enotna, da bi bilo vsekakor mnogo ugodneje izdelovati emajlirano posodo tudi za izvoz v velikih serijah.

Izvozni oddelek se trudi, da doseže večje serije s sistemom rabatov. Predvidevajo tudi večjo regulacijo cen, da bi kupci privolili na naročanje velikih serij in sicer predvsem pri tistih artiklih, kjer nam naš tehnološki postopek in stroški proizvodnje omogočajo še kolikor toliko rentabilno proizvodnjo, četudi pri prodaji ne bi mogli kriti vseh splošnih režijskih stroškov.

Seveda pa rešitev vseh teh problemov in tega stanja ni pričakovati le s komercialnimi prijemi. V prihodnje se bo

treba vsekakor mnogo bolj poglobiti v bistvo problema. Gre namreč za sledeče:

- naše podjetje bi moralo s hitrim tempom spremeniti asortiman svoje proizvodnje v smislu modernizacije oblik in barv naših izdelkov. Naša sedanja posoda, ki jo izdelujemo že nekaj desetletij, je v odnosu na evropski standard že zelo zastarela in jo v Zahodni Evropi praktično ne proizvajajo več. Zato je naš prodor na ta tržišča, ki lahko kupujejo velike serije, pogojen:
- a) s spremembo oblik in barvnih izvedb odnosno s prilagoditvijo našega proizvodnega programa zahtevam in razvoju velikih tržišč v svetu;
- b) v izboljšanju naše kvalitete;
- c) v osvajanju takšnih tehnoloških postopkov, ki bodo omogočili nizke proizvodne stroške in proizvodnjo v velikih serijah (sedaj imamo namreč zelo velike težave, četudi dobimo občasna naročila le količkej večjih serij posameznega artikla za izvoz, ker se v takih primerih naše kapacitete le izkažejo kot prešibke);
- d) potrebno bo, da tovarna dobi znatno večje skladiščne prostore za polizdelke kakor tudi za gotove izdelke, tako da bodo naši dobavni roki prav tako postali kratki in na evropskem nivoju.

Te probleme in težave vsekakor ne bodo mogli premostiti posamezni odelki, temveč bo potrebna koordinirana akcija celotnega kolektiva.

Povečanje plana investicijskega vzdrževanja za leto 1964

Na 17. rednem zasedanju skupščine je skupščina obširno razpravljala o investicijskem vzdrževanju za leto 1964. Iz te razprave je razvidno, da so potrebna velika finančna sredstva za vzdrževanje zastarelega strojnega parka, zato je bila skupščina primorana zvišati prvotno planirano vsoto za investicijsko vzdrževanje. Skupščina je pooblastila upravni odbor, da razčleni plan vzdrževanja po postavkah v okviru zvišane vsote.

Sredstva, določena za investicijsko vzdrževanje, uporabljamo za popravila strojev in naprav, ki so v našem podjetju tako močno zastareli, da terjajo vedno večje stroške vzdrževanja, če hočemo pravočasno izpolnjevati planske obveznosti.

Upoštevač dejstvo, da je 52% strojev in naprav že odpisanih, je nujno potrebna nadaljnja rekonstrukcija tovarne, kajti v nasprotnem primeru bodo stroški investicijskega vzdrževanja iz leta v leto naraščali, oviran ali celo nemogoč pa bo normalen potek proizvodnje.

SVEČANO ZASEDANJE SKUPŠČINE

Na predvečer praznika republike bo svečano zasedanje skupščine podjetja, ki bo posvečeno prazniku republike in 20. obletnici AVNOJ.

Začetek svečane seje bo ob 17. uri. Pred zasedanjem bo imela godba na pihala pred upravnim poslopjem koncert. Na zasedanju, na katerem bo govoril predsednik skupščine in zvezni poslanec Milan Kavčič, bodo sodelovali še kulturniki s krajšim sporedom.

Iz dejavnosti EE 1

V ekonomski enoti 1 so razpravljali o planu proizvodnje za mesec oktober. Ugotovili so, da je bil plan dosežen ter sklenili, da se presežek ekonomske enote razdeli. Pri tem niso pozabili na rezervni sklad ekonomske enote in so sklenili, da vložijo v rezervni sklad 400.000 din.

V razpravi je bilo več predlogov. Tako so na primer predlagali, da naj bi dali za dan re-

publike najboljšim delavcem v ekonomski enoti nagrade, naj bi nagradili vsak mesec izrpane starejše delavce ter upokojece, ki so plačani po režiji. Sklenili so, da imenujejo komisijo, ki naj te predloge prouči ter določi vsoto za take nagrade in vsoto, ki naj jo prejmejo posamezniki.

Iz razprave je nadalje razvidno, da so člani DS EE predlagali še, naj se uredi naslednja vprašanja glede obračuna osebnih dohodkov:

● za usluge, pri katerih delavci niso stimulirani, je znova preveriti izračun;

● za režijska delovna mesta naj se dodeli določena vsota, da bo tako režijska delovna sila pravilneje izkoriščena ter delala čim več pri neposredni proizvodnji;

● ugotovi naj se koristnost vzdrževalne skupine.

Se in še so razpravljali o raznih problemih, ki kažejo, da bo potrebno pristopiti h konkretnemu delu v zvezi s pravilno stimulacijo zasluzka po delovnem učinku. To kaže na potrebo temeljite revizije dosedanjega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki zaradi naglega razvoja ne ustreza več sedanjim zahtevam.

Vsem bralcem in sodelavcem čestita za praznik republike - uredništvo

majhni. To se predvsem odraža v njihovih skladiščnih kapacitetah, kjer v sorazmerno majhnih prostorih morajo imeti poleg zelo sortirane zaloge emajlirane posode še celo vrsto drugega blaga za široko potrošnjo.

4. Razdrobljenost in nekoncentriranost trgovine se seveda odraža tudi v omejenih finančnih zmoglostih posameznih uvoznikov — grosistov emajlirane posode. Grosisti — uvozniki emajlirane posode — spadajo v tisto kategorijo trgovcev, ki so si nabrali določen kapital, vendar niso zmožni angažirati svoja sredstva za daljši čas in za večje finančne operacije. To se pravi, da spadajo v grupo srednje bogatih ljudi in da morajo zelo paziti kam, koliko in v kakšnih časovnih terminih bodo disponirali svoja denarna sredstva. Krediti za obratna sredstva so zelo dragi, saj v nekaterih nerazvitih državah plačujejo obresti do 25 odstotkov letno.

5. Ponudba emajlirane posode na vseh tržiščih je zelo velika. Kapacitete v svetovnem merilu so znatno večje kot pa je povpraševanje. To pomeni, da na svetovnem tržišču emajlirane posode prevladuje pojem »tržišče kupca«, kar pomeni, da v mnogo večji meri kupci odrejajo kupo-prodajne pogoje kot proizvajalec.

6. Vzpostavljajoč naše emajlirane serije z minimalnimi serijami, ki jih kupcem emajlirane posode dobavlja konkurenca vidimo, da smo pri naših prodajah dosegli v glavnem uspehi zadržati minimalno serijo 36 kom. po artiklu, dimenziji in barvi odnosno dekorju, medtem ko je naša konkurenca že pred nekaj leti bila prisiljena na to, da jim dobavlja minimalne serije tudi po 6 kom. To dejstvo seveda pritiska na nas in kljub vsemu prizadevanju le težko vztrajamo ali pa zelo povečujemo minimalne serije.

7. Zelo močno vpliva na majhne serije tudi dejstvo, da je bila v povojnem času zgrajena cela vrsta emajlirnic v raznih državah. Te emajlirnice so zgrajene predvsem v tistih državah, kjer je poraba emajlirane posode bila sorazmerno še precej velika in kjer so tudi naše prodaje bile precej velike in v velikih serijah. Tako je na primer Turčija po vojni zgradila 3 emajlirnice, Egipt 3, Maroko 1 itd. Ravno na ta tržišča pa je naša tovarna svojčas izvažala največ svoje posode, dočim je danes izvoz v te države praktično skoraj povsem odpadel. To obnem pomeni, da smo si morali še bolj prizadevati na preostalih manjših tržiščih z manjšo kupno kapaciteto, tako da je konkurenčni boj zaradi tega postal še surovejši, če smo ho-

Zakaj je odbor za gospodarstvo pasiven?

Dejavnost odbora za gospodarstvo je družbeno zelo pomembna in je odvisna od posredovanja gradiva, ki ga pripravljajo posamezne strokovne službe za skupščino podjetja. Njegova naloga je zasledovati po sklepih skupščine gospodarnost podjetja in o tem poročati skupščini. Odbor sodeluje pri sestavljanju letnega proizvodnega plana, daje svoje pripombe in analizira posamezne postavke glede na polno izkoriščenost obstoječih kapacitet in pravilno razporeditev in zaposlitve delovne sile z ozirom na plan proizvodnje.

Iz tega sledi, da bo moral odbor za gospodarstvo temeljito analizirati družbeni plan za leto 1964, predno ga bo obravnaval upravni odbor in skupščina. Lani je dal odbor za gospodarstvo zelo tehtne in konkretne pripombe k planu, ki so bile upoštevane.

Nadalje bo moral ta odbor pregledati finančno poročilo za čas poslovanja v letošnjih devetih mesecih in zavzeti do tega določeno stališče ter ga posredovati skupščini podjetja.

Odbor je tudi odgovoren za pravičen razrez mesečnih operativnih planov, ki morajo biti sorazmerno pravilno razporejeni po količini sprejetega proizvodnega plana.

Iz tega sledi, da bo moral odbor po sprejetju plana za leto 1964 obravnavati predlog razreza plana za leto 1964, ki ga bodo predložile strokovne službe in zavzeti glede tega določeno stališče.

Odbor za gospodarstvo pregleduje mesečno in analizira izvrševanje planskih nalog po količini, vrednosti in asortimentu, o čemer mora poročati skupščini podjetja.

Odbor analizira podatke o koriščenosti in stanju finančnih sredstev določenih po planu za investicije, za zamenjavo opreme, plan investicijskega vzdrževanja, reprezentančni fond, plan reklame, plan dnevnic in potnih stroškov, plan varnostne zaščitne službe, plan družbenih prispevkov in podobno. Poleg tega pregleduje mesečno doseženo storilnost za celotno tovarno in posameznih ekonomskih enot, skrbi za točne

OB 20. OBLETNICI AVNOJ

ČESTITAJO KOLEKTIVU

organi delavskega upravljanja
družbeno politične organizacije
in vodstvo podjetja

Če lahko izrazimo svoje mnenje glede pasivnosti tega odbora, potem naj povemo to, da bi se morali tovariši, ki so vsekakor požrtvovalni in delavni, sestati na seji in določiti svojo smer dela. Sicer pa jih čakajo v tej mandatni dobi še težavne naloge.

OSEBNI DOHODEK

Glede na razpravo o osebnih dohodkih, ki je bila na zadnji seji upravnega odbora in ki še bo na eni prihodnjih sej smatramo za potrebno, da to vprašanje približamo našemu bralcu iz izhodiščne osnove, zaradi česar bomo v tem sestavku na čim bolj preprost način prikazali razvoj plačnega sistema.

Neizpodbitno je dejstvo, da je pogoj za večjo ali manjšo delovno storilnost delavca njegova materialna vzpodbuda in je od tega odvisna raven produktivnosti na splošno. Vzpodbudo pa ureja plačilni sistem, ki posega v eno temeljnih pravic delavca v delovnem razmerju, to je, v pravico do osebnih dohodkov, ki pomeni zanj temelj njegove življenjske ravni.

V dobi administrativnega gospodarstva je bila plača izraz mezdne delovnega razmerja. To razmerje pa se z uvedbo delavskega samoupravljanja, ki je bilo leta 1950 uzakonjeno, spremeni in se skladno z gospodarskim razvojem odpravlja mezdno delovno razmerje, delavec pa kot neposredni proizvajalec nastopa v delovni organizaciji kot upravljalec in ne kot mezdnik delavec.

Delovna organizacija in tudi naša socialistična družba imata interes, da je sistem nagrajevanja vzpodbuden, da odločilno vpliva na povečanje produktivnosti dela.

V obdobju druge skupine se pojavlja tako imenovani »dobiček«. Zaradi ugotovitve ali v podjetju obstoji »presežek sklada za plače« in s tem podlaga za obdavčenje tega presežka, je bil predpisan tako imenovani »povprečni zaslužek« v znesku 9.000 din mesečno. Če smo ta znesek pomnožili s številom zaposlenih delavcev in uslužbencev smo dobili zmožek, ki smo ga imenovali »povprečni sklad za plače«. Če je plačilni sklad presegal povprečni plačilni sklad, se je ta razlika imenovala »presežek sklada za plače«, od katerega smo morali plačati »davek od presežka sklada za plače«. Ko smo poravnali ta davek, se je višek nad plačnim davkom razdelil med člane kolektiva in takrat smo govorili, da delimo dobiček.

Zaradi lažjega razumevanja si oglejmo tak primer:

	din
Plačilni sklad je znašal	600.000
50 delav. x 9.000 din =	—450.000
	150.000

(150.000 din je presežek sklada za plače).

Če znaša davek na ta presežek 100.000 din in ga odštejemo, dobimo 50.000 din in to je bil tako imenovani »dobiček«, ki je bil razdeljen med člane kolektiva.

Dejansko pa tu ni šlo za dobiček, temveč za novo oblikovanje plačilnega sklada.

V tem obdobju so se pozneje začela uveljavljati individualna merila za delitev osebnih dohodkov kot so tarifna postavka, delovna norma, akordna postavka, premijska merila in kolektivna merila.

Značilno za to obdobje je, da je plačilni sklad odnosa sredstva za osebne dohodke, odvisen od dohodka, ki ga doseže podjetje in je zato vnaprej neznan. Plačilni sklad se določa po instrumentih, ki jih določa država, ko pa se prepusti, da kolektiv samostojno odloča, kolik del doseženega sklada se porabi za osebne dohodke, so to sredstva za osebne dohodke.

Sredstva za osebne dohodke se oblikujejo centralno za vse podjetje, zneski plač ali osebnih dohodkov pa so vnaprej neznan in zato kolektivi sami postavljajo merila za izračun odnosa razdelitev plačnega sklada.

Individualna in kolektivna merila so ločena, kar ne stimulira neposredne proizvodnje za gospodarjenje, sistemi nagrajevanja pa so postavljeni v pogojih centralnega upravljanja.

ŠE ENA

stanovanjska hiša

Za čimprejšnjo izselitev strank iz stavbe Mariborska 76 a, zaradi preureditve v obratno ambulanto, predlaga upravni odbor skupščini nakup stanovanjske hiše v Partizanski 1.

Izvršitev sklepa samoupravnih organov o preselitvi obratne ambulante je otežkočeno, ker podjetje nima stanovanja za preselitev stranke iz zgornjega dela stavbe, v kateri bo obratna ambulanta. Zato trenutno preurejamo samo pritličje.

Po zadolžitvi skupščine podjetja, naše službe neprestano iščejo možnosti za nakup primerne stanovanjske hiše. Trenutno je naprodaj stanovanjska hiša na Partizanski cesti št. 1 in naše

V novem sistemu, ki velja od leta 1961 dalje, se pojavlja decentralizacija delavskega samoupravljanja v različnih oblikah, s tem pa je spremenjen način delitve osebnih dohodkov. Sedaj upravljalcji sami neposredno odločajo o zadevah, ki vplivajo na ustvarjanje in razdeljevanje dohodka in osebnih dohodkov; to je na gospodarjenje v delovni organizaciji.

Neposredno upravljanje uvajamo, če se pravica sprejemati odločitve in opravljanje drugih opravil torej, tudi tistih, ki so važna za ustvarjanje in delitev dohodka in osebnih dohodkov, prenaša v čim širšem obsegu od osrednjih organov delavskega samoupravljanja na neposredne proizvajalce v okviru ožjih organizacijskih enot kot so to pri nas zbori proizvajalcev. Pri nas in drugod so se razvile ekonomske enote, v katerih delavci neposredno spoznavajo probleme proizvodnje trga in gospodarjenja ter s svojo aktivnostjo in sklepi vplivajo na boljše gospodarske uspehe podjetja.

Nova notranja delitev dohodka mora zagotoviti stalno in zavestno povečanje delovne storilnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti poslovanja, zagotoviti mora tudi demokratičnost, kar pomeni, da mora sprostiti ekonomsko zainteresiranost neposrednih proizvajalcev za umnejše gospodarjenje in upravljanje. Nov sistem je tesno povezan z ustvarjanjem in delitvijo sredstev, z notranjo delitvijo dohodka, s pogoji in rezultati gospodarjenja ter s potrebami perspektivnega razvoja podjetja.

V bistvu gre v novem sistemu predvsem za to, da se dohodek za delitev ustvarja. Uvedba ekonomskih enot je napredna oblika upravljanja, v katerih se neposredni proizvajalci lahko zainteresirajo predvsem za ustvarjanje sredstev za delitev in za boljše gospodarjenje v podjetju. Zato je treba ekonomskim enotam zagotoviti predvsem materialne pogoje in pravni položaj tako, da kolektivi teh enot čim bolj samostojno in neposredno lahko gospodarijo z vsemi elementi, ki odločilno vplivajo na ustvarjanje dohodka ekonomske enote in delovne organizacije kot celote.

Ko smo zagotovili ekonomskim enotam materialne pogoje, da se lahko razvijajo in samostojno ustvarjajo dohodek, razporejajo in uporabljajo proizvodna sredstva, nabavljajo surovine, planirajo obseg, vrsto in stroške proizvodnje, urejajo odnose z drugimi ekonomskimi enotami, ki izvirajo iz medsebojnih uslug in dobav, organizirajo delo, itd., dobe te pravo vsebino dela za svoj ekonomski napredek.

Mehanizem notranjih osnov temelji na notranjo delitev in delitev osebnih dohodkov se na ta način spremeni.

(Se nadaljuje)

POTREBNI SO OSTRI UKREPI

Mesec november je organiziran za borbo proti alkoholizmu — človeškemu in družbenemu zlu, ki dela med nami — ljudmi krvave zločine in nenelno zahteva svoje žrtve, za katere plačujemo davek osi.

Točnega števila kroničnih alkoholikov v republiškem merilu niti ne vemo. Znano nam pa je, da jih je mnogo — preveč. Če vemo, da so izdali v letu 1959 občinski ljudski odbori v SRS za podporo otrok alkoholikov 14,5 milijonov dinarjev in za oskrbnine otrok v reji in raznih zavodih 34,5 milijonov dinarjev, je treba resno pomisliti, če ne postaja alkoholizem problem, ki ga lahko uvrščamo v prve vrste.

V našem podjetju imamo od leta 1959 registriranih 52 kroničnih alkoholikov, ki so se zdravili in smo za to zdravljenje plačali okrog pet milijonov dinarjev, kakšna pa je izguba za podjetje pa nam ni znano. Alkoholike smatramo kot bolnike, ki jim je potrebno zdravljenje. Z uspehi zdravljenja pa nikakor ne moremo biti zadovoljni, ker imamo med zdravljenimi mnogo povratnikov, ki jih je alkohol zasušnil. Pri nas pošiljamo alkoholike na zdravljenje na oddelek v Vojnik, kjer ostanejo 4 do 6 tednov. Kontrole po zdravljenju pa vrši proti-

alkoholna posvetovalnica v Celju. Zaenkrat se vrši vse na prostovoljni podlagi, razen, če ni alkoholik težji delikvent. Od vseh zdravljenih je le ena tretjina 90% uspešnih, druga tretjina je 50% uspešna, ena tretjina pa je popolnoma brezuspešna. Za te bi bilo nujno potrebno ustanoviti zavod zaprtega tipa, ki bi skrbel za pravilno vzgojo teh ljudi in jih sčasoma vrnil v normalno življenje. V mesecu novembru bi bilo nujno misliti na učinkovite ukrepe proti alkoholizmu in pomagati ljudem, ki se bavijo s temi problemi. Ni primerno, da so pri tem zdravstveni delavci osamljeni. Mnogo bi lahko pripomogle družbene organizacije na terenu in v delovnih organizacijah. Priporočljivo bi bilo, da bi se mladinska organizacija zavzela za ta problem in vzgajala svoje člane, naj ji ne bi bila odveč uvedena »hora legalis« posebno v gostinskih obratih. Dobra družba in primerna prireditve brez alkohola je lahko tudi prijetna. Mesec november v smislu borbe proti alkoholizmu naj bi trajal vse leto. Cilj nas vseh naj bi bil preprečevanje prekomerne uživanja alkohola in oblikovanja dobrih državljanov. Pričakujemo, da bodo izdani ostri ukrepi — zakon o obveznem zdravljenju alkoholikov.

Odpust iz gospodarske organizacije

SE JE GLASIL SKLEP, KI GA JE PRED KRATKIM IZREKLA DISCIPLINSKA KOMISIJA SLAVKU VEBRU IN ANTONU GABRU, DELAVCEMA IZ SUROVINSKEGA ODDDELKA.

Vsak član kolektiva sicer pomenjuje potrebo toplih in suhih obrokov, toda le malo je število tistih, ki se zavedajo točnosti poslovanja pri naročanju, razdeljevanju in predvsem obračunavanju teh obrokov. Vsakemu je znano, da so obroki namenjeni za obnovo telesnih moči, niso pa dovolj pozorni do dogodkov, katerih središče so obroki, temveč mimo tega nemoteno nadaljujejo svoje vsakdanje delo. Kako pomembni pa so tudi navidezno majhni dogodki, dokazuje primer z malicami, ki se je odigral v najbližji preteklosti v surovinskem oddelku.

Slavko Veber in Anton Gaber sta delala v nočni izmeni. Oba sta bila naročena na topli obrok, katerega jima je naročal skupinovodja, ga dnevno prevzemal in jima ga dostavljal na njuno delovno mesto. Ob nastopu nočnega dela sta imenovana najprej zavžila topli obrok in nato poprijela za delo. Toda kljub rednemu toplemu obroku sta imela oba še potrebo po suhem obroku. Razumljivo, noč je dolga in delo utruja ter črpa moči. Posebno je neprijeten občutek gledati sodelavce, ki mirno in brezskrbno uživajo malico! Veber in Gaber sta se o tem pogovarjala in sklenila naročiti suhi obrok izven rednega naročila. Nekaj časa sta oklevala. Toda čas teče in treba je odločiti. Oglasila se je tudi vest: »Kaj če naju dobijo?« Toda to sta hitro premagala in začela bodriti drug drugega. »I kaj, bova pač plačala, kar si bova naročila in kolikor bova pojedla. Lačna sva, jesti morava, da bova lahko vzdržala do jutra, brez

hrane ne gre. Naročila bova suhe malice. In kolikor bova pojedla, bova tudi skupno plačala. Kar sta sklenila, sta tudi izvršila.

Gaber Anton je dne 5. . prvič poskušal in tudi izpeljal sklep in odšel k vratarju. Prosil ga je za naročilnico toplega obroka in mu zaupal svojo dolžnost naročanja malic, nima pa za to potrebnih naročilnic. Nič slabega sluteči vratar mu je izročil kar tri naročilnice za topli obrok. Toda Veber in Gaber sta bila previdna, zato sta si tega dne naročila le dva suha obroka.

Naročilnico je izpolnil Gaber

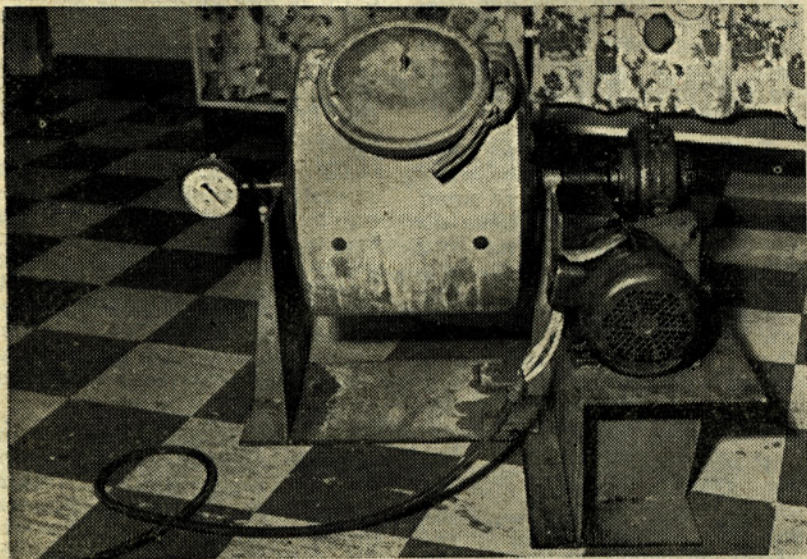
Anton in podpisal sodelavca v nemškem jeziku. Naročilnico je oddal vratarju, ki je naročilo posredoval kuhinji. Pri razdeljevanju je število naročenih malic prevzel Gaber in prevzelo število delil z Veber Slavkom. Po pisavi sodeč, je skušal naročiti štiri suhe obroke, toda za prvič bi bilo preveč in končno »kaj če naju dobijo?«

Ker je prvi podvig uspel, je dne 7. . ponovno naročil malice zase in za sodelavca Slavka Vebera. To pot je naročil štiri malice in kot prijavitelja podpisal svojega sodelavca Dobnika. Število naročenih malic je brez vseh težav prevzel na razdelilni postaji Gaber in zopet izročil polovico Slavku Vebru, ostalo pa zadržal (Nadaljevanje na 7. strani)

KAJ JE Z NAPRAVO ZA PRANJE POD PRITISKOM

Upravni odbor je meseca julija dobil v obravnavo predlog patenta za pranje perila pod pritiskom. Kljub temu, da vsaj za enkrat naša tovarna ni imela namena osvajati izdelke s tega področja, je upravni odbor zaradi izrednih prednosti, ki bi jih naj ta priprava imela, dal razvojnemu oddelku kot prioriteto nalogo izdelavo omenjenega predloga.

Čeprav so predlagatelji naprave za pranje pod pritiskom predlagali posodo brez pogonskega motorja, je razvojni oddelku napravo opremil z njim zlasti zaradi dolgotrajnega poskušanja

Ker nam metode pranja niso bile znane, smo se povezali zaradi tkanih s tovarno METKA in Tekstilnim inštitutom v Mariboru, zaradi pralnih sredstev pa s tovarno Zlatorog Maribor. V sodelovanju s tekstilnimi strokovnjaki smo izdelali program preizkušanja, ki je bilo za ocenitev patenta neobhodno. Preizkušanje je imelo seveda namen, da ugotovimo, ali je patent realen oziroma, ali se izplača delati na njegovi realizaciji. Jasno je, da bi za določitev optimalne metode pranja bili potrebni detajlniji preizkusi.

Od tekstilnih strokovnjakov smo zvedeli, da je pranje pod pritiskom znana stvar in se v tekstilni industriji tudi redno uporablja. Toda pri industrijskem pranju (beljenju) sta pritisk in temperatura dosti večja kot v našem primeru, ko gre za pripravo za gospodinjstva. Medtem ko obstaja za industrijsko pranje precej literature, je za pranje pri 100°C in pritisku cca 0,4 atn ni. Torej je bilo preizkušanje nujno potrebno, čeprav je bilo precej dolgotrajno in drago.

VSE PO REDNI POTI

Na sejah delavskega sveta ekonomske enote 7 poročajo tudi obratovodje o doseženih mesečnih planih delavnice. Iz poročil mehnične delavnice, strojnega ključavničarstva in elektrodelaavnice je razbrati, da je doseganje plana v teh delavnicah oteženo zaradi vpadanja drugih — nujnih del, ki niso v planu. Probleme imajo tudi zaradi pomanjkanja delovne sile. Zato naj se po mnenju priprave dela k izvrševanju plana pristopa organizirano, da bodo tudi dela, ki doslej niso bila upoštevana v planu in ga zavirajo, zajeta v planu oz. nakazana preko priprave dela.

Nemški izvoz hladilnikov je leta 1962 dosegel rekordni obseg, saj je bilo v tem času izvoženih kar 476.000 hladilnikov v vrednosti 34 milijonov dolarjev. Glavni odjemalci so bili Nizozemska, Francija, Avstrija in Svica. V istem letu pa je bilo v Nemčijo uvoženih samo 80.000 hladilnikov, predvsem maloletnih, v vrednosti nekaj čez 4 milijone dolarjev.

Raziskovali smo predvsem tri probleme:

1. Ali in za koliko pade trdnost tkanine pri pranju pod pritiskom 0,4 atn (v industrijskem pranju je padec trdnosti tkanine občuten)?
2. Ali in za koliko je pranje pod pritiskom intenzivnejše od pranja brez pritiska?
3. Vpliv pritiska na razbarvanje tkanine.

Za preizkušanje je bilo potrebno izdelati napravo — tako zaradi precejšnjega števila preizkusov, kot tudi zaradi doseganja istih pogojev preizkušanja, smo pripravili opremo z mehanskim pogonom. Prav tako je bilo potrebno nabaviti ca. 15 kg tkanine od METKE, pri Zlatorogu pa smo dobili krpo blaga s standardnim madežem.

POTEK PREIZKUŠANJA:

Preizkus vpliva pritiska na trdnost tkanine.

Blago boljše kvalitete — »Travniki« in »Brda« smo razdelili na tri dele, od katerih smo en del prali pod pritiskom (20 pranj), en del smo prali brez pritiska (20 pranj), tretji del nismo prali. S trgalnimi preizkusi, ki jih je na opranih vzorcih izvršil tekstilni laboratorij METKA, smo dobili odnos trdnosti vseh treh tkanin. Izkazalo se je, da tlak 0,4 atn nima večjega vpliva na trdnost tkanine.

Preizkus na intenzivnost pranja.

Hkrati s pranjem tkanine za trdnostni preizkus, smo prali tudi krpo s standardnim madežem. Primerjava med samimi preizkusi, kot tudi po končanih preizkusih je pokazala, da je pranje brez pritiska enakovredno pranju s pritiskom 0,4 atn.

Pri obeh preizkusih smo strogo pazili na to, da so bili vsi pogoji za obe metodi pranja isti, razen seveda pritiska.

Preizkus razbarvanja tkanine je pokazal, da je tkanina prana pod pritiskom oddala več barve.

Namen članka in prostor ne dopuščata navedenega opis preizkusov. Na tem mestu bi se zahvalili društvu LT, posebej še gospodinjstvu krožku za pomoč pri delu.

Kot je iz opisa preizkusov razvidno, pranje pod pritiskom žal

nima tiste prednosti, kot so jo predlagatelji nakazali. Omeniti je treba, tudi to, da je pranje (zahteva se temperatura 90–100°C za slabše vrste tkanine neuporabno. Misli da tudi dejstvo, da je pritisk eden od osnovnih veličin in da so torej tovarne pralnih strojev prav gotovo delale tovrstne preizkuse. Torej je velika reklama ob predložitvi patenta bila neopravičena. Na koncu naj poudarim, da so bili preizkusi izvršeni po podatkih, ki so jih dali predlagatelji. Obstaja še vedno možnost, da na stvari nekaj je, vendar bi za to bilo potrebno daljše raziskovalno delo. Zaradi drugega dela in zaradi slabih rezultatov, ki so jih dale omenjene preiskave, ne kaže omenjenega raziskovalnega dela nadaljevati.

Ing. Fajs Danilo

Nagrade vajencem

Na enem prejšnjih zasedanj je skupščina podjetja na predlog upravnega odbora izglasovala spremembo 148. člena pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki določa nagrade vajencem.

Spremenjeni člen določa, da pripadajo učencem v gospodarstvu, ki opravljajo učno dobo v

ODPUST IZ GOSPODARSKE ORGANIZACIJE

(Nadaljevanje s prejšnje strani) zase. Tako sta tega dne oba koristila svoj redno naročeni topli obrok in vsak po dva suha obroka, ne da bi o tem kogar koli predhodno obvestila in tudi naknadno poravnala ali plačala neopravičeno koriščene obroke.

Ponovno je Anton Gaber uspel naročiti pri vratarju štiri suhe obroke dne 8. ... in je naročnico tega dne podpisal s priimkom »Kačičnik«. Pri razdelitvi postaji je kot običajno prevzel štiri suhe obroke in se z njimi zatekel na svoje delovno mesto. Neposredno za njim je prišel na razdelilno postajo Slavko Veber. Motila ga je bleščeča nočna svetloba svetilk, kajti videti je bilo, da se je ravnokar prebudil in prihitel, da bi še pravočasno prevzel malico zase in za svojega tovariša. Ker je tudi Veber zahteval malico za svoj delav-

nico, je postala kuharica pozorna in ga zavnila, da je malice že prevzel in odnesel drugi delavec.

Taka je bila ugotovitev disciplinske komisije in sta jo oba imenovana v celoti priznala.

Toda ta primer sam po sebi ne bi bil toliko tragičen, kolikor je dejstvo, ki ga je ugotovila finančna kontrola podjetja o stanju malic za mesec marec 1963. Po teh ugotovitvah je v celotnem podjetju primanjkljaja skupno 2313 malic. Te malice so bile razdeljene, ker pa pri razdeljevanju malic ni nihče vodil evidence o koristnikih, so bile razdeljene tudi med neopravičence in tako nikomur obračunane. Po posameznih strokovnih mestih so neopravičeno koristili malice kontrolorji, vratarji, emajlnica, dekor oddelek, izdelovalnica koles in odpraskov, garaža, dvorišče, surovinski oddelek, kleparski oddelek, skladišče surove posode, pocinkovalnica in radiatorski oddelek. Najvišje število neobračunanih malic pa imajo emajlnica, surovinski oddelek, kleparski oddelek in izdelovalnica koles in odpraskov. Skupna vrednost neobračunanih malic znaša samo v navedenem mesecu 231.300 din. Za druge mesece je v teku ugotovitveni in disciplinski postopek in bodo končne odločitve objavljene.

K takemu stanju sta nedvomno pripomogla tudi Slavko Veber in Anton Gaber, zato je stališče, ki ga je zavzela disciplinska komisija pri odločanju disciplinske kazni, edino primerno. Primer je tudi opozorilo vsem tistim, ki kakorkoli sodelujejo pri naročanju, razdeljevanju in obračunavanju malic, da je izvrševanje tega dela enako pomembno kot vsako drugo delo, saj je to delo sestavni del njihovega rednega dela bodisi pri pisalni mizi ali ob stroju in da so zaradi netočnosti izvrševanja tega dela materialno in disciplinsko odgovorni podjetju in celotnemu kolektivu.

I. letnik:

- za odlično oceno 5600 din
- za prav dobro oceno 5400 din
- za dobro oceno 4800 din
- za zadostno oceno 4200 din
- za nezadostno oceno 4000 din

II. letnik:

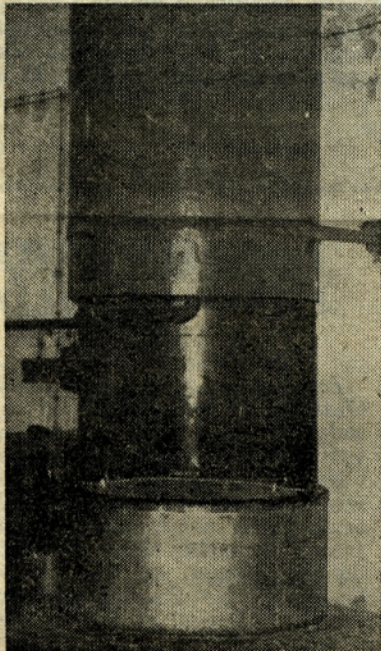
- za odlično oceno 7000 din
- za prav dobro oceno 6800 din
- za dobro oceno 5800 din
- za zadostno oceno 5200 din
- za nezadostno oceno 5000 din

III. letnik:

- za odlično oceno 8500 din
- za prav dobro oceno 8000 din
- za dobro oceno 7000 din
- za zadostno oceno 6200 din
- za nezadostno oceno 6000 din

Višino nagrade v okviru gornje tabele določa poklicna ŠIK Šola Štore na podlagi mesečnega uspeha vsakega učenca, v času praktičnega dela v delovni organizaciji pa obratovodja na predlog delovodje v obratu.

Nagrade po tem členu izplačujemo iz fonda za izobraževanje. Iz tega naslova izplačujemo tudi šolnino za učence v gospodarstvu.

Eden od dveh kotlov v pokositarni, ki sta zdaj že v obratovanju (Foto: David)

Danes tečajniki - jutri fotografi amaterji

Prav v teh dneh je prostor foto kluba Ljudske tehnike »Emajl« silno zaseden. Skupine tečajnikov skorajda vsak dan pronicajo v osnovne skrivnosti fotografije.

Nekateri med njimi so že stari fotografi, ki bi hoteli svoje znanje o fotografiji še poglobiti, drugi pa spet pričenjajo odkrivati svet fotografije kot docela neznan kraj. Med njimi je skupina dijakov celjskih srednjih šol in skupina pionirjev, ki so se za fotografijo odločili po opravljenem tečaju o prometnih predpisih.

Nedvomno je vzgojno delo pri društvih Ljudske tehnike najvažnejša naloga, ki jo — kot kaže — tovariši v foto klubu povsem razumejo. Prepričani smo, da bodo imeli na svojem občnem zboru veliko povedati o izvršenem delu in da jim bo do takrat neizvršenih sklepov ostalo na spisku toliko kot nič.

Tečajniki morajo opraviti teoretični in praktični del tečaja, ki je v novih, sodobno opremljenih prostorih foto kluba

Kopalne kadi

Proizvodnja brezšivnih kopalnih pločevinastih kadi hitro raste v številnih državah sveta. Medtem ko so v preteklih letih prevladovali predvsem dolžine 160 in 170 cm, pa so italijanski proizvajalci uvedli proizvodnjo kadi tudi dolžine 150 cm. V najnovejšem času pa je največji francoski proizvajalec sanitarnih naprav France-Email pričel s stiskanjem brezšivnih pločevinastih kadi 140 in 130 cm ter celo sedežnik kadi 105 cm. Sploh se danes v Zapadni Evropi vedno bolj opaža delitev dela in s tem proizvodnje kadi med številnimi sodobno opremljenimi proizvajalci na supranacionalni osnovi.

(Nadaljevanje)

Kakor vedno, se je sprva Westen močno upiral direktnemu stiku s svojimi delavci pri pogajanjih, toda prav na dan predvidenega začetka stavke je obvestil delavstvo, da se bodo dne 12. novembra začela pogajanja med vodstvom podjetja in delavskimi zaupniki, ter zastopniki delavske zbornice za sklenitev delovne pogodbe.

Tako je odločilnemu Leskovškemu nastopu in organizirani moči zavednih delavcev uspelo prisiliti Westna k sprejetju pogodbe, ki je nekoliko izboljšala položaj delavstva, ki je bil tokrat znosen in zaradi tega do napovedane stavke takrat ni prišlo.

Dne 12. novembra je bil skličan sestanek delavstva na »Zelem travniku«, na katerem so delavski voditelji obvestili delavstvo o poteku pogajanj z Westnom. Takratna mestna policija je napisala poročilo o tem sestanku v katerem navaja: »Sestanek se je udeležilo 550 oseb obojega spola, predsedoval pa je Jakob Vodopivec. Načrt kolektivne pogodbe je kritiziral Franc Leskošek ter izrazil »ogorčenje in proteste« proti podjetniku in njegovim predlogom. Pri tem so ga podprli zlasti taki, ki so komunistično orientirani.« Policija navaja v poročilu še, »da je Leskošek na tem, kakor tudi na prejšnjem sestanku, vspodbujal delavce k solidarnosti in izjavil, da jeseniški delavci budno pazijo na razvoj dogodkov v tovarni Westen ter da so pripravljene tudi na vsako drugo pomoč za primer, da bi te pogajanje ne mogli rešiti brez stavke«.

Westnova tovarna emajlirane posode je pomenila organiziran temelj celjskega in spodnještajerskega nemštva. To se je videlo zlasti še po tem, ko je leta

OB 70-LETNICI

1933 prišel v Nemčiji na oblast Hitler. Ob ponesrečenem puču nacistov v Avstriji leta 1934, je Kulturbund v Jugoslaviji pripravil pomoč nacističnim beguncem, nastanjenim v Varaždinu. Westen jih je brezplačno oskrboval z menažkami in odevami. Po vzgledu nacističnih podjetij je Westen skušal v tovarni uvesti polvojaški red, pri čemer je sam nastopal kot delavski vodja, seveda se je pri tem branil priznati delavsko organiziranega kot predstavnicu delavstva. Iz Nem-

čije je poklical nove inženirje, mojstre in predelavce — nacistične.

Leta 1935 so v januarju ustanovili v Celju Društvo delavskih žena in deklet, ki je bilo povezano z Zvezo v Ljubljani. Predsednica tega naprednega društva je bila Ivanka Lipovšek, ki je bila zaposlena v tovarniški ambulanti kot čistilka. To je bila odločna in borbena žena. To društvo je mnogo pripomoglo pri razredni politični vzgoji žena delavk, ki so bile zaposlene v

Westnovi tovarni.

Ne bo odveč, če povemo, da izjemni zakoni v stari Jugoslaviji niso omogočali delavstvu postavljati pri volitvah v Narodno skupščino svoje kandidate. Zaradi tega je celjsko delavstvo sklenilo bojkotirati volitve 5. maja in je priredilo tega dne izlet na Kunigundo. Izleta se je udeležilo okoli 1000 delavcev in delavk. Zaradi političnih govorov na Kunigundi je sledila poznejše policijska preiskava.

Franc Leskošek-Luka je postal predsednik strokovne komisije za Slovenijo. Kot tak je neposredno organiziral množične delavske akcije. Pri tem je ustvarjal zvezo med Partijo in borbenimi delavci v sindikalnih organizacijah ter izločeval oportunistične vplive iz vodstva sindikatov. Neutrudljiv in odločen je dvigal v delavstvu razredno zavest in se nesebično boril za njegovo boljšo prihodnost.

V nedeljo, 7. julija 1935, je Celje doživelo največje delavsko slavlje v svoji predvojni zgodovini. Pri tem slavlju je sodelovalo skoro vse delavstvo tovarne. Tako prireditev je bila možna v času medvladja, ko se je v Beogradu menjavala vlada. To je bil zlet »Svoboda« vse Slovenije, ki naj bi dal delavskemu gibanju pri nas nov polet. Priprave za ta zlet sta v Celju vodila brata Andrej in Franc Svetek, iz Ljubljane pa sta Franc Leskošek in Ivan Maček po navodilih Partije organizirala udeležbo. Celje je bilo izbrano za tako prireditev kot osrednje slovensko mesto z

zelo močnim društvom »Svoboda«, ki mu je tedaj predsedoval Jože Skorjanc. Ta društva so ne le kulturno, marveč tudi politična mnogo pomenila, saj so bila razen strokovne organizacije edina tedaj dopuščena delavska združenja.

V Celje je prišlo pet posebnih okrašenih vlakov iz Črne, Jesenic in drugih industrijskih krajev Slovenije. Zleta se je udeležilo okrog 5.000 ljudi, med njimi tudi napredni kmetje. Mesto Celje je bilo okrašeno z zastavami, v mogočnem sprevodu, ki so mu tisoči delali špalir, pa so korakali delavci z rdečimi zastavami in godbami po mestnih ulicah. Prostor na Glaziji je napolnilo kakih 12.000 ljudi.

Na tem velikem zborovanju so se vrstili govorniki. Ljudje so sami poklicali na oder tovariša Franca Leskoška, ki je pogumno govoril o delavskih pravicah. Osemsto pevcev in dvesto pevke iz vse Slovenije je zapelo borbeno delavske pesmi. Zatem je sledil nastop dramskih odsekov. Za vzoren red je skrbelo delavstvo samo.

Z viharnim odobravanjem so množice sprejele resolucijo, ki vsebuje revolucionarne težnje prebujenega delavskega razreda in zahteva: pravico do osnovanja političnega gibanja delovnega ljudstva, amnestijo političnih kaznjencev, ukinitve zakona o zaščiti države, sporazumno ureditve države, svobodo tiska, zborovanj ter političnega, kulturnega in sindikalnega organiziranja, razpis demokratičnih volitev v narodno skupščino, velikih javnih del in 40-urni delovni teden, določitev minimalnih mezd, socialno zavarovanje vseh delavcev in agrarno reformo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Slika predstavlja udeležence zaupniškega tečaja, ki je bil od 15. februarja do 3. marca 1935 leta.

Večina tečajnikov je bila iz Tovarne emajlirane posode.

Na sliki so med drugimi Antonija Žvižej, ki še dela v tovarni, Franc Kač, sedaj v pokoju, Ivanka Vetrin, upokojenka, Ivanka Lipovšek, katero omenjamo kot zelo napredno in revolucionarno delavko, ki je pred leti umrla ter drugi.

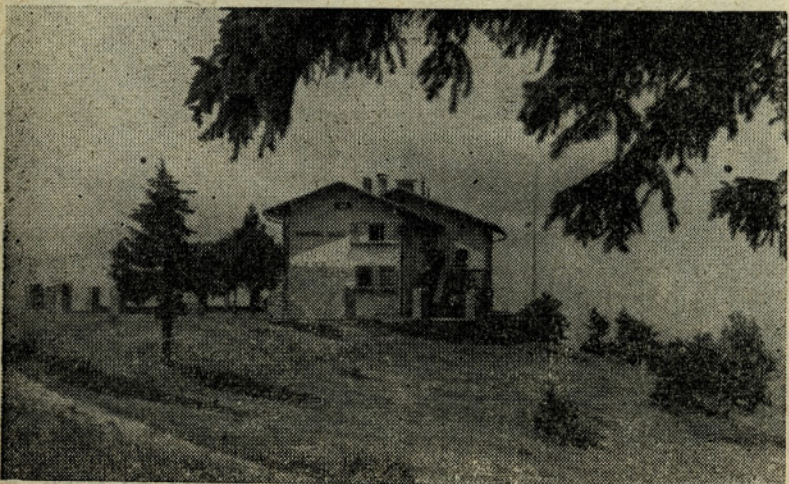
Slikal je Foto PELIKAN iz Celja.

Ker je pred nami praznik Republike ter z njim tudi trije prosti dnevi, se bomo nemara odločili za daljši izlet. Predlagamo vam silno lepo turo preko Pohorja — od Maribora do Slovenj Gradca. Z vlakom ali avtobusom se bomo zjutraj odpeljali v Maribor, kjer bomo presedli na lokalni avtobus, ki nas bo popeljal do spodne postaje pohorske vzpenjače. Po krajšem postanku in okrepljenju na zgornji postaji se bomo podali do Mariborske kočice — 1080 m, kamor pridemo v eni uri zmerne hoje. Po opravljenih planinskih formalnostih se napotimo do Ruške kočice 1250 m, kamor bomo prispeli v eni uri po dobro markirani poti. Ker smo se odločili, da bomo prehodili Pohorje v treh dneh, bomo tu prenočili.

Naslednje jutro se bomo z dobro podloženimi železovi že zarana odpravili na pot mimo Koče nad Šumikom 1125 m, ki ni oskrbovana, do Koče na Pesku 1385 m, kamor bomo prišli po petih urah hoda. Tu se bomo odločili za kosilo. Po krajšem počitku nas bo pot vodila naprej do Ribniške kočice 1530 m, kamor bomo prišli v treh urah. Tu bomo po razmeroma napornem dnevu prenočili. Zgodaj zjutraj se bomo dobro spočiti napotili mimo Doma pod Veliko Kopo na Pungartu 1377 m, kamor pridemo v poldrugi uri preko Velike Kope do Koče pod Kremžarjevim vrhom 1161 m. Tukaj se bomo ustavili, saj je to zadnja planinska postojanka na naši poti. Po počitku, polni enkratnih doživetij in nepozabnih vtisov, bomo prišli v Slovenj Gradec v pol drugi uri, od tam pa z vlakom v Celje.

Vsakogar svarimo, naj se pred turo toplo obleče ter obuje nepremočljive čevlje.

Ribniška koča na Pohorju (1530 m) sodi med najlepše planinske postojanke zlasti zaradi silno lepe okolice

OSLABLJENO MOŠTVO OLIMPA

Znano je, da nogometaši OLIMPA ne morejo biti nič kaj zadovoljni s svojim plasmajem v SNL. Od tekme do tekme se ponavlja ista pesem: napad nima sreče pri streljanju na gol. Kljub temu pa še ni vse zamujeno. V jesenskem delu, ki je že večji del pri kraju, so nogometaši OLIMPA odigrali doma samo tri tekme, od katerih so osvojili eno edino točko.

Več si obetajo v spomladanskem delu, igrajo namreč devet tekem v Celju. Gostovali bodo samo v Trbovljah, v Ljubljani na Viču in v Kopru, proti tekmeu DELAMARISU.

Po analizi sodeč, ima moštvo

ŠPORI

OLIMPA še vedno teoretično možnost za obstanek v SNL, pa čeprav ne dobi v jesenskem delu nobene točke več.

Iz devetih tekem v spomladanskem delu lahko Olimpovci z malo požrtvovalnosti naberejo vsaj 13 točk in to vse na domačem igrišču. Po izgledih pa je težje za DELAMARIS, ki ima možnost dobiti iz vseh preostalih tekem samo še šest, največ sedem točk.

Da bi se te, da tako rečemo, sanje OLIMPA uresničile, je potrebno dobiti v napad do spomladanskega dela tekmovanja vsaj dva igralca — napadalca. V kolikor bi tako pojačanje dobili, so prepričani, da uspeh ne bo izostal.

Ne smemo pa pozabiti, da bo

moštvo OLIMPA zopet ob dva dobra nogometaša. Od njih se bosta poslovila dva člana našega kolektiva, nogometaša Rudi Kvartič in Helmut Hojnik, ki odhajata na odsluženje vojaškega roka. To je prav gotovo za moštvo OLIMPA udarec, kategera bodo le s težavo prenesli. Ker pa se v takem primeru ne da ničesar pomagati, jima lahko želimo samo srečno pot in srečen povratek v matični klub.

J. Š.

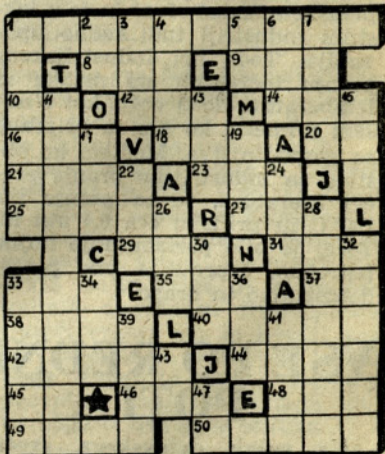
VODORAVNO: 1. izdelek naše tovar-

ne (množina), 8. kip ali slika golega telesa, tudi dejanje ali snis, 9. vrška boginja nesreče, 10. veznik, 12. cerkva sv. Ahilija na otoku Ailu, na prespanskem jezeru zgradil jo je cesar makedonskih slovanov Smuilo v IX. stol. danes je v ruševinah, po legendi je v njej umorjen zofski knez Vladimir, 14. naselje, 16. kraljica za Okrajni ljudski odbor, 18. uradna kraljica za Združeno Arabsko republiko, 20. medmet priznanja, 21. velika tekoča voda, tudi pristanišče na Jadranu, 23. klica, pogajanje, 25. pripadnih turških naroda, 27. mednarodni klic »NA POMOC«, 29. huda jeza, bes, 31. žival, ki rije pod zemljo, 33. ne govori, mntast, 35. naelektreni delec atoma, 37. ime črke, 38. rimski bog ljubezni, 40. šolska potrebščina za pisanje na tabli, 42. prirosten hrod za bit v zemljo kot opornik, tudi kdor vodi ladjo ali letalo, 44. del besede »hri-jeme«, 45. vzklík, 46. nojem v geometriji, 48. dalmatinsko žensko ime, 49. okrajšano moško ime, 50. muslimansko sveto pismo.

NAVPIČNO: 1. vojaško poročilo, 2.

pritrilnica, 3. letoviški kraj blizu Opatije, 4. otok v Cookovem otočju, Polinezija, politično pripada Novi Zelandiji, 5. 16 in 1 črka obecede, 6. kraljica za radiotelevizijo, 7. tuje moško ime, 11. bolezen s spremembami krvotvorne in limfatičnega tkiva, karakterističnega za levkemijo, 13. loščilo, 15. kuhinjska začimba, 17. kraljica za okrajšano, 19. etiopski knez, 22. najstarejši italjski denar, ki je nastal v času, ko je baker služil kot merilo vrednosti, tudi latinski naziv za baker in bronco, 24. primitivno orož-

Križanka

je, 26. življenjska tekočina, 28. središče, 30. naprava za dviganje ladij, 32. trpežen, 33. naskok, ataka, 34. glasbeni pojem, 36. kraljica za Narodna republika Bolgarija, 39. deli telesa, 41. državna blagajna, 43. kazalni zaimek, 47. kraljica za tovarniški komite.

POTRES IN PRAVNIKI

Pri zadnjem potresu (takrat, ko so bili v trenutku vsi iz tretjega nadstropja v pritličju), je pritekla v sobo tovariša dr. Zupančiča, tovarišica Čižmek.

»V moji sobi je potres!« mu je zaklicala.

»Pri meni pa ne«, je dejal dr. Zupančič in se znova pogloobil v Uradni list.